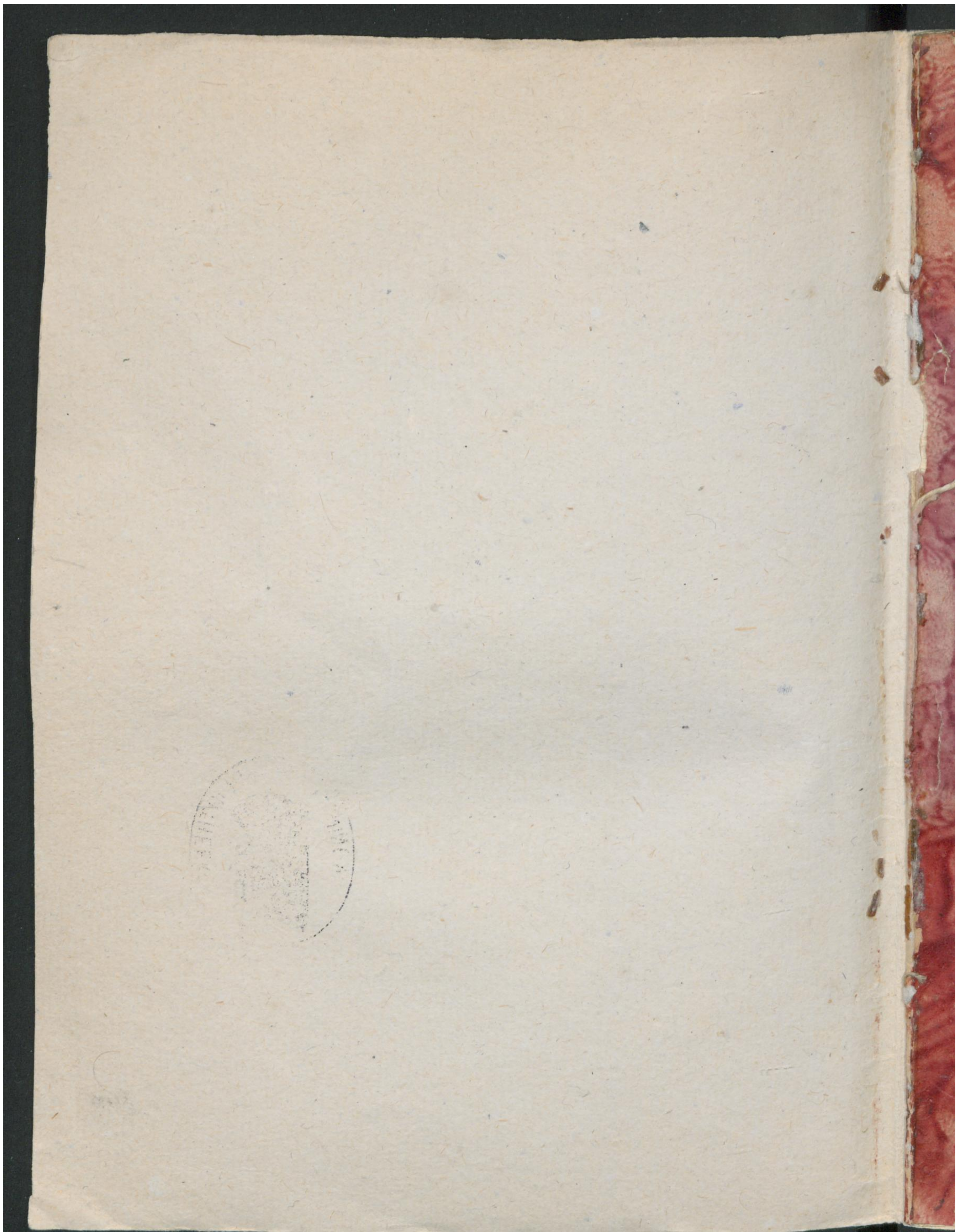

W 685 A

VERMANINGE

Ende waerschouwinge van die vande Gerechte der Stadt Leyden aende Burgeren ende Innewoonderen der zelver Stede mitter clocke af gelezen opten tienden Decembris M. D. Lxxxvij.

Iegens

T'bouxken twelc onlangs uyt gecomen is mitten tijtel, van verontschuldinge van Jacob Valmaer, Cosmo de Pescarengijs, &c.

Gedruct opt Raedthuys der voorschreven Stadt Leyden,

Ten bevele van die vande Gerechte aldaer.

809

4

Azo voor eenige dagen tot kennisse
van die vande Gerechte dezer Stadt Ley-
den gecomen is, zekere boucxken in handen vande
gemeente alhier geraect te zijn, met het opschrift
van verontschuldinge van Jacob Valmaer, en
vanden Capiteynen Cosimo de Pescarengijs, &c. Ende dat tzelve
van hand tot hand wert voorts-gegeven en verspreyt: Zo hebben
de voornoemde vande Gerechte goet gevonden eenen yegelicken
mits-dezen te verwittigen vande navolgende twee poincten,
d'een den anderen, zoot schijnt, tegen-strijdende.

Ten eersten, dat zy de vercopinge van t'voorschreven boucxken
binnen dezer Stede niet en hebben begeeren te gedogen, maer die
doen op houden ende verhinderen: niet zo zeer deur dien tzelve is
een fameüs libel, vol valsche beschüldingen, leügenen ende ca-
lümnien by de aüteürs van dien (die haer namen verzwijgen ende
zülx schamen) tot geen ander eynde üyt-gegeven dan tot oneensheyt,
twist, ende oproerte, als oock en zonderlinge ten eynde de aenhangers
vande aüteürs van t'voorschreven boücxken, de vrome en getroü-
we bürgeren ende inwoonderen dezer Stede (gelijc zy met ge-
lijcke geschriften noch onlancx gedaen hebben) niet en zoüden ver-
leyden ende abüseren met het zeggen van indien zodanigen geschrift
niet waerachtich en waer, de vercopinge van dien by die van-
de Gerechte, niet en zoüde verboden toe-gestaen. Ten tweeden,
dat het wel om redenen voorzeyt, die vande Gerechte vermo-
gen zoüden het onderhoüden, lezen, ende verbreyden van dien te
verbieden, ende jegens de gene diemen weet tzelve in handen,
ende anderen gecommünniceert te hebben, te doen voorts-varen tot
straffe, in crachte van beschreven rechten, en van de placcaten
onlancx daer op üyt-gegeven, tzelve nochtans wert naer gelaten,
rechts of die vande Gerechte wel lijden mochten (gelijc zy
doen) dat den inhoüden van t'voorschreven boücxken tot een yegelijx
kennisse coemt, als die (de genegentheyt van hün getroüwe bürge-
ren kennende) verzekert zijn dat tzelve veel eer contrarie wer-
kinge zal doen, dan de gene die d'aütheürs van dien daer mede
gemeent hebben. Ende dat de bürgeren die met zo ongehoorde stant-
vasticheyt t'anderen tijden des vyants beleg, ende zo grooten honger

versmaet hebben ende over-gecomen zijn, nu niet en zijn te bewe-
gen mit een leugenachtich geschrift van vijf of zes gemutineer-
de vreemdelingen: maer dat de vrome burgeren ende innewoon-
deren dezer Stede, gelijc als de voornoemde vande Gerechte
tvoorschreven geschrift mit stil zwigen versmaden, ende den ant-
woordens onwaerdich houden: oec liever zulken hebben tzelve te
versmaden ende onwaerdich te achten, om deur tlezen van dien
goede uren qualicken te besteden. Ende of wel yemant vande ge-
trouwe burgeren ende innewoonderen dezer Stede tvoorschreven
geschrift uyt nieusgiericheyt gelezen hadden, of begeerden te lezen,
de zelve willen de voornoemde vande Gerechte mits-dezen ver-
maent ende gewaerschout hebben, dat behalven de ontellicke ver-
dichte ende verzierde leugenen daer mede tzelve beelad en vuyl
gemaect is: (Namelicken dat d'executie an de genoemde oproer-
makers onlangs geschiet, gedaen zoude zijn deur haet ende nijt
jegens de Christelicke Religie, partyschap jegens hare Co. Ma-
jesteyt, jegens zijn Excellentie, ende jegens de Engelsche natie.
Dat de gevangenen eenige kennisse mit zware ende ongeloofelicke
tormenten zoude zijn uyt-geperst, twelc zo zeer onwarachtich is dat
niemant een vinger om te pijnen angeraect zy, uytgezeyt Cosmo,
die maer an de pijne gebrocht is. Dat jegens hun zonder eeni-
ge form van rechte zoude zijn geprocedeert. Dat niet eenige ver-
maerde ende treffelicke Advocaten geconsuleert zijnde, by hem geen
dootwaerdige zake en was gevonden. Ende tgunt daer op byde ge-
deputeerde vande heeren Staten gezeyt zoude zijn. Dat alle de En-
gelschen verboden ende belet zoude wezen binnen Leyden te
comen. Ende veel meer andere openbare grove leugenen, hier
noodeloos, oec te lang om te verhalen) tvoorschreven boucxken tot
geenen anderen eynde is geschreven, dan om onder de goede ge-
meente haer oncruyt ende zaet van tweedracht te zaeyen, ende
de zelve vande wettige gehoorzaemheyt der Overheyts af te
trecken, tot oneenicheyt, twist ende oproerte te bewegen, ende om
tzelve te doen, zoucken zy hem zelfs te zuyveren ende verontschul-
digen, ende daerentegens andere te beschuldigen, zwart ende onzien
te maken, twelc zy doch geen van beyden doen. Want in plaet-
se daer zy mit veel verzierde leugenen ende calumnien pogen te
beschul-

beschuldigen eenige genoemde persoonen, ooc tcollegie van die van-
de Gerechte over de vonnissen gestaen hebbende, zo gaen zy ooc
tot tcollegie vande Vroetschap. beschuldigen mede den Raet van
Hollant, ja de Heeren Staten: zonder te verschoonen de persoon
vanden Doorluchtigen Hooch-geboren Forst, mijnen Heere den
Grave van Leycester, Lieutenant van hare Co. Majesteyt
van Engelant, ende Gouverneur generael vande vereenich-
de Nederlantsche Provintien, in tgene zy hen niet en schamen te
zeggen dat den aenslach op deze Stadt begonst, zoude zijn geweest
met voorweten van zijn Excellentie. Mer ten is niet vreemt
dat de autheurs van tvoorschreven bouxken met een Moniesche
onbeschaemtheyt derren liegen tgene of yemant in therte mach dra-
gen, ofte gehandelt zoude zijn in eenige Collegien, of ooc tusschen
weynich lieden, daer zy hen niet en schamen te liegen tgene
zo veel duyzent ooren gehoort, ende oogen gezien hebben: namelic-
ken, dat Jaques Valmaer .comende ter plaetse daer aen hem ter
executie geleyt is, de sententie jegens hem gewezen, hem ende
d'andere voor gelezen, ende vande welcke hy den Rechters be-
danct hadde, verclaert zoude hebben dat hy ende zijn mede-broederen
tonrecht waren veroordeelt: Dat den scherp-rechter belast zoude
zijn geweest hem te verhaesten: Dat de Gecommitteerde der
Heeren Staten de gepretenderende edele Jonckvrouwe, comen-
de om te verbidden, wech gestoten ende gestraft zouden heb-
ben, ende meer andere. Ende nopende de verontschuldinge
van hem zelve, tscheelt zo veel van hem by tvoorschreven bouxken
eenichsins te verschonen, dat zy ter contrarien de confessien vande
gevangenen (die zy valschelicken liegen hen deur pijne geextor-
queert te zijn) confirmeren, ende de vonnissen jegens hem gewezen
ende ter executie gestelt zulx justificeeren: mer ooc hem zelfs
beschuldigen, ende gelijcke straffe waerdich verclaren. Immers
en zoudemen hemluyden als zy al in hechten waren, naulix meer
of vorder belijdenissen connen afvorderen, dan zy by tvoorschreven
bouxken (als haer verontschuldinge) zelfs van hem geven, ten
ware datmen Christiaen vande Wouwere en Henric van Zoest
wat naerder begeerde af te vragen tgeen Zondage den vierden
Octobris verhandelt is ten huyze van Cosimo tusschen de drie

 geexecu-

geexecuteerden ende hem beyden, zo voor als naer den innecomen van den Capiteyn, op twelc zy luyden (indien t hem geliefde Gode de eere te geven, ende de waerheyt te belijden) zouden moeten bekennen dat aldaer voorgeslagen wordde hemluyden meester vande Stadt te maken, by middel van het innelaten van tweedel van Capiteyn Heraugiere, binnen Delff leggende, twelc de compangie van Maulde doen zoude, tgelaet makende van op tpatent hem ten zelven dage behandicht, uyt dezer Stede te trecken: ende met eenen van trekkeren der persoonen aldaer genaemt: ooc dat Henric van Zoest zwaricheyt maecte in den zelven aenslach: mede dat Cosmo d'zelve heel lichtachte, ende sich geliet of hy zulx alleen byder hand hadde willen grijpen: Noch hoe dat Cosmo van hemluyden (al-voren dat Maulde doen ter tijt in haer vergaderinge quam) ernstelicken begeerde dat zy den aenslach in jegenwoordicheyt van Maulde zo zwaer niet en zouden maken, om hem als een jong Capiteyn, ende in gelijcke zaken onervaren, daer van niet te doen verschricken. mitsgaders van eenige andere woorden ende redenen daer ten huyze gevallen, hier om der eeren ende respects wille gezwegen. Zouden van gelijcken moeten bekennen hoe verslagen zy waren, mits de apprehensie van Cosmo, grouwende haer moytige beraetslagingen aenden dach gecomen te zijn, daer over in handen vande Justitie te vallen, ende volgende haer verdiensten, gestraft te worden. Insgelijcx hoe zy naederhand hoorende dat Cosmo om een ander zake gevangen, ende zulx haer voorgenomen aenslach noch niet ontdect en was, weder moet grepen om den zelven andermael aen te vangen, ende volgende haer begeeren, ten eynde te brengen: wat onderhandelinge daer over tusschen vande Wouwer ende Valmaer is gevallen. Eyntelicken dat den raetslach op vrydage den ix. Octobris, genouch in voegen, zo dezelve in tbouxken verhaelt wert, ten huyze ende overstaen vande President Meetkercken gesloten is, hoe wel zy den zelven daer van mit een leugen (als oft elders gebeurt ware) zoucken te verontschuldigen: ende van wat persoonen zy hem zouden hebben verzekert. Zouden ooc naerder comen verclaren de zake waerom den aenslach niet voort en ging: namelicken, dat zy grouden de burgeren die zy aen haer koorde getrocken hadden, mits hem val-

schelic

schelic aendienende dat meest alle die vande Gerechte twee of drie alleenlicken uytgezondert, vanden aenslach waren, ende zelfs voren gaen zouden, niet in wapenen te comen exigen, ende dat die, zonder de zelve of eenige van hen te zien voor gaen achterblijvende, de bloetstortinge die zy vergrouden, gevallen zoude hebben, niet over de gene die zy die wel gonden, ende toe-geschict hadden, maer veel eer over hen zelfs. Deze ende gelijcke innezichten begeeren de voorschreven vande Gerechte genomen te worden by alle vrome burgeren ende innewoonderen dezer Stede, de welcke t voorschreven boucxken uyt een nieusgiericheyt of andersins gelezen hebben, ende voorts zullen mogen comen te lezen. Ende dat alle andere persoonen, t'ooge tot eenige nieuwicheyt hebbende, hen aende geexecuteerden sachtelicken spiegelende, mogen leeren hoe gevaerlicken het is in een voerende regieringe curieus te zijn, ende hen te willen onderwinden zaken die hen niet toe en comen, en dat zy mit gelijcke ondanckbaerheyt niet en zoucken te lonen de regeerders die hun mit zo groote vrientschap outfangen en inne genomen, mit zo groote moeyten gevoordert, ende mit zo groote zorge beschermt hebben, min noch meer dan of zy geboren burgeren dezer Stede waren geweest: op dat zy hen zullen in stilheyt dragende, ter gehoorzaemheyt vande wettige Overheyt daer onder zy hen begeven hebben (volgende tbevel Godts) de beschuddinge ende bescherminge der zelver mogen blijven genietende: zonder hen vorder te verontreynen mit de twee meeste schantvlecken van ongehoorzaemheyt ende ondanckbaerheyt, ten eynde de voorschreven vande Gerechte niet gedrongen en worden tzwaert van Justitie, twelc hen vanden Heere almachtich, zo wel tot beschuddinge vanden vromen, als tot straffe vanden boozen, in handen ende jegens weerspannige hoofden van oproerte te weer gestelt is, vorder te gebruycken jegens de gene die mitter daet (twelc weere zy) verclaren zullen onwaerdich te zijn de genade hen by den Hooch ende Welgeboren Mauritz, geboren Prince van Orangien, Grave van Nassau, &c. als Stadthouder ende Capiteyn generael van Hollant, Zeelant ende Vrieslant, by zijne Exc. brieven van Perdon genadelicken gedaen ende verleent.

